Ч. 47. (546.) Львів, пятниця дня 9. марта 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В занятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано крім понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чверть року	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Спільний апровізаційний Виділ для Австрії і Угорщини.

Цісар Карло розвиває щораз більшу ініціятиву на поли опіки над цивільним населенем, що терпить недостаток в наслідок війни. Ся ініціятива має в собі свіжий, енерґічний розмах.

Діяльне заінтересоване цісаря заосмотренем населеня в вугіль, через доставлене йому військових сил на ту ціль, поставлене міністра на чолі апровізаційного уряду, імпонуюча проґрама ґр. Клям Мартініца що до виживленя і суспільної опіки, проґрама, котра, як підніс сам президент міністрів, лежить цісареви особливо на серци, значне підвишене воєнних підмог, се факти, в котрих зазначує ся щораз виразнійше воля цісаря впливати на відпорність населеня в нутрі краю проти недостач, що їх несе з собою війна.

Тепер з почину цісаря повстає Спільний апровізаційний Виділ з осідком у Відни, відданий до безпосередної розпорядимости цісаря. Сей Виділ почав вже функціонувати. Комунікат ц. к. президії міністрів, що доносить про сю нову креацію, говорить про сей „спільний виділ“, що тут іде про спільність нового орґану не тільки в відношеню до цивільних і військових властий, між котрими він має посередничити, але головно про спільність його для Австрії і Угорщини. Се виходить з підчеркненя факту, що осідком нового орґану буде Відень і що диспонувати ним буде безпосередно цісар Карло не тільки як цісар Австрії, але також як король Угорщини.

Віденські дневники підносять з радістю, що сим способом уволено врешті бажаням населеня Австрії що до справедливого поділу засобів монархії між обі її части. Веденє війни се спільна справа обох держав і навіть прагматична санкція дала вислів тій засаді спільности. А теперішна війна унагляднила, що також апровізація цивільного населеня се одно з найважнійших технічних завдань війни, що на шансах виголодженя того населеня може навіть оперти ся воєнний плян ворогів. Недавно в угорськім соймі ґр. Андраши підніс потребу більшої спільности обох держав на поли апровізації, а ґр. Тіса публично якнайторжественнійше признав, що та спільність повинна обовязувати не тільки на політичнім і військовім поли, але також під зглядом виживленя і тільки гіршим вислідам останних угорських жнив приписав неможливість відступити Австрії більшу скількість засобів. Фактом є однак, що угорське населене далеко ліпше заосмотрене, як австрійське, а переказуванє угорських надвишок на річ Австрії стрічає завсігди на богато трудностий.

Створений тепер цісарем і королем Спільний Виділ положить — на думку віденських дневників — край тій нерівности. Насуває ся однак питане, який є властивий правнодержавний характер того Виділу? Комунікат президії міністрів каже, що сей Виділ є тільки орґаном всіх військових і цивільних властий, які займають ся завданем апровізації, орґаном для орентованя в тих питанях і для посередничення. Новий Виділ не є отже жадною властию, але родом цісарського кабінету. Ціль його напевно — введене одноцільности в апровізаційних заходах, скорочене пертрактацій між властями, зорієнтоване в засобах і потребах, чуване над рівномірним розділом між обі держави. Тільки „Zeit“ з посеред віденських дневників уважає відповідним підчеркнути, що тут не розходить ся про жадну правнодержавну новість, що новий орґан є тілько орієнтаційним і посередничим, а не адміністраційним і виконуючим. І так дальше пише „Zeit“: Новий Виділ не є кроком до спільної апровізаційної адміністрації, тільки новим символом давної спільности інтересів. Ми бажали би собі, щоби спільність на тім поли була підчеркнена не тільки символічно“.

Такий скептицизм може неоправданий. Слід ждати на дальші поясненя що до орґанізації нового Виділу і його діяльности. Факт, що на його чолі стоїть сам монарх, дуже знаменний і дає запоруку що до меткої і успішної діяльности нового орґану, з котрого не відомо ще, що може розвинути ся. В кождім разі монарх вже нині тою сміло ініціятивою зєднав собі вдячність населеня.

Воєнні кошти Австрії.

Кольомбі, котрого в Швайцарії засуджено за шпіонство на річ коаліції і котрий втік звідти та замешкав в Медіолані, помістив в „Gazette de Lausanne“ статю про фінанси Австро-Угорщини, очевидно, дуже некорисну для сеї держави. Цілий теперішний державний довг монархії обчисляє він на 120 міліярдів, з того — на його думку — припадає на Австрію 80, а на Угорщину 40 міліярдів. В віденських дневниках появило ся тепер рівнозвучне опрокиненє виводів Кольомбія. Стан воєнних довгів Австрії виносив з кінцем червня 1916 р., як ствердила комісія контролі державних довгів, 24·5 міліярдів, о 10 міліярдів більше, чим з кінцем грудня 1915 р., рівночасно однак актива винесли 3·5 міліярда так, що видаток Австрії в першій половині 1916 р., покритий кредитом, виносив найбільше 6·5 міліярдів. Воєнні видатки Угорщини в перших 23 місяцях подав угорський міністер війни минувшого року на 440 до 460 міліонів корон місячно. Коли би навіть приняти вище число і додати ще видатки Австрії, то місячні видатки цілої монархії на війну виносили би пересічно 1.264 міліонів корон, коли тимчасом Кольомбі подає їх висоту на 17 міліонів корон місячно в першій, а на 20 міліонів в другій половині 1916 р. Фактично однак воєнні видатки цілої монархії з кінцем р. 1916 могли виносити заледви ту суму, котру Кольомбі подав для самої Угорщини, с. є 40 міліярдів корон.

Комунікат, поміщений в віденських дневниках, звертає дальше увагу на те, що воєнні довги осередних держав, в відріжненю від довгів коаліції, по части обернено на підмогу краєвого промислу, торговлі і рільництва. Годі також говорити, щоби всі воєнні видатки ішли на вирів нищачих середників, бо певної їх части ужито на будову доріг і зелізниці, на закладане нових підприємств промислових, на вихіснованє нових винаходів і т. д. Се інвестиції, котрі в часі мира видадуть плоди в формі надвишок для експорту.

Досвіди війни.

Більша війна приносить все переворот; вона впливає на господарське і політичне житє, зміняє звичаї, обичаї, науки і теорії, на промисл, ремесло, торговлю, літературу і штуку; від її кінця зависить розвій або упадок народу або держави, добро і нужда одиниці. На всіх тих областях появив ся вже вплив теперішної війни, однак як дуже зачала ся з нею нова доба часу, побачимо щойно пізнійше, а може щойно наші внуки.

Однак теперішна війна принесла ще один переворот своєрідного рода: переворот на поли самої воєнної штуки. Перед і по винаході пороху і ручного стрільного оружа ледви чи була ріжниця в тактиці і стратеґії, взагалі в воєнній штуці, так великою, як ріжниця між нинішною війною а війною перед 50 роками. Вправді вже вчаснійші війни, російсько-японська і балканська війна, виказали сей переворот, однак в малій мірі, відтак вони були для нас чужі, віддалені і надто ограничені, так що ми, головно прості люди, не могли вже тоді поняти величи новости і перевороту.

На чім полягає сей переворот?

Перший раз вихіснували війська в великій війні всі ті великі винаходи і відкритя минувших десятків літ. Се перша велика европейська війна, що ведеть ся при помочи повторюючого кріса. Перший раз вставлено в службу війни зелізниці, самолети, електрику і хемію.

Рід оружа приніс як велику новість війну в окопах і лінії. Загальний оружний обовязок вислав в поле народи, а не війська як давнійше. На місце движимої війни прийшла на головних фронтах війна позиційна (облоги). Побіда не полягає більше в поражці завданій скоро ворогови, лиш в проломі ворожих лінії, у видатній погоні за ворогом, а головно в зиску терену. Початок побіди, пролом, прийшов скоро, однак побіду можна вибороти лиш в довшім часі. Битви ростягають ся по більшій части на дуже довгі лінії.

Се кілька найбільших новостий нинішної війни, що, хоча очікувані, у нас перейшли в практику перший раз. Се є власне, що вся теорія старіє ся. І так не лиш ми, але також наші союзники і вороги мусіли не одно навчити ся на початку війни мимо довголітних студій, прав і приготовлень. Лиш Росіяни і Серби мали більше практики наслідком перебутих воєн. Підчас мира числено ся у нас і иньших держав мало з війною в окопах, модерним полевим укріпленем і дефензивою. На вправах учено лиш наступ, скок вперед, приступ і т. д., коротко лиш офензиву. Причиною того було може вчасти се, що наступ є труднійшим і небезпечнійшим від оборони; може учено і вправлювано неутомно все те, що ставляє найбільші вимоги до хоробрости, почутя обовязку і витривалости жовніра. І певна річ, також нинішня війна показала, що великі успіхи залежні лиш від офензиви. Однак видимо також, що в модерній війні оборона, дефензива є правилом, наступ, офензива виїмком. Тому звернеть ся в будучій науці і вишколеню більше уваги і часу на дефензиву. Деякі давнійше вправлювані маловажні річи відпадуть, за се рекрут буде мусів учити ся будувати добрі окопи, закладати перепони і криївки всілякого рода пізнавати наслідки всіх стрілен і вправляти ся средствами близьких боїв.

Хто сподівав ся перед кількома роками, що ручна ґраната дійде до такої чести? Хто був би повірив, що будемо щераз сягати по штилети і дручки? Як мало була звісна в мирі головна задача артилерії! Чи наш реґулямін і наш мировий звичай не учив приготоване приступу огнем піхоти? Підчас мира не числив ся нікто з окопаним ворогом і панувала думка, що під охороною сильного огню піхоти можна іти приступом на ворога. Нині знаємо, що істнують становища майже неможливі до здобутя і що на кожде становище можна приступати лиш по сильнім артилерійнім приготовленю і під охороною огню артилерії. Місто походу скоком привела нинішна війна до чести підходи, наступ поодиноко і збірку, напад а передовсім нічний бій. Значінє повторюючого кріса перецінено в мирі. Війна показала, що артилерія, головно тяжкі армати, гавбиці та моздіри і машинові кріси є найліпшим оружем. Всі держави побільшили також підчас війни се оруже в безміру. Ми як і наші приятелі і вороги переконали ся, що граничні укріпленя, які повстали підчас мира, хоча не були безхосенні, все таки не відповідали своїй ціли.

Війна показала вагу саперів, піонірів і всіх иньших технічних військ і по війні наступить з певностию значне побільшене того рода військ. Хоча вже давно було відомо, що піхота заосмотрена в повторюючі кріси не має чого бояти ся кінноти, все таки підчас мира і на початку війни істнувала в усіх державах численна кіннота. Нині кіннота майже зникла. Істнує взагалі лиш піхота, се показали доволї два роки війни а її помічними середниками є артилерія, технічні війська а вкінци кіннота. Пороблені досвіди будуть мабуть мати в наслідок значне побільшене гірських військ, а головно розділ їх на менші самостійні відділи.

Більша часть службових книжок і регулямінів буде мати по кількох роках иньший вигляд. Чи не показала ся потреба підчас війни доповнити і справити всі службові книжки великою скількостию брошур, розпорядків, уваг, розказів і т. д.? Через довгі літа мира витворив ся у нас і у всіх иньших державах односторонний шабльон. Як велике значінє приписувано точному знаню опаковання тайстри: кілько то всього мусів чоловік учити ся про штафлї корму, муніції і резерви; як важним було знане ґрамового числа цукру, соли і т. д. резервової пайки; кождий чоловік мусів розуміти трубні сиґнали „збірка“, „вперед“ і т. д. Кожда старшина мусіла уміти давати оптичні сиґнали і їх відчитувати. Кождий чоловік мусів підчас горячих днів маневрів носити ще другу пару чобіт а крім того ще так звані легкі чоботи. Як скомплікованою була підчас мира будова шатра до шатрового табору.

Се кілька примірів річий, якими обтяжувано нас підчас мира, вправдї не так дуже безхосенно, однак без великої вартости. Коли вони належали до муштри, то були на своїм місци.

Бо також війна навчила: що муштра, порядок і строга карність безуслівно конечні, що вони перше і найважнійше жадане, яке ставимо до жовнірів, найзначнїйший досвід з війни. В острійшій карности лежить велика перевага армій осередних держав.

Отже мала істнує надія для будучого рекрута, що йому заощадить ся марш одинцем, ріжкі крісові вправи і иньші средства муштри.

Одначе будучий рекрут буде мусів учити ся в вечірній школі неодного, чого його попередники не чули або лиш прихапцем. Знаки власних і ворожих літаків, найважнійші науки про гігієну, рани, відмороженя, заразливі недуги, приписи про захованя в хвилі полону, засади переписки в війні, важність задержаня в тайні всіх військових річий, захованє перед ворогом, права власности над добичию, поступованє парляментарів, вивідчиків супроти білої хоругви, принципи будови бараків.

Війна.

Гецендорф проти Італії.

ЛЮГАНО Першу вістку про зміну в управі австро-угорського штабу приняла італійська преса з радістю, але її настрій змінив ся, коли з відручного письма пісаря довідала ся що маршалок Гецендорф буде ужитий на иньшім важнім становиську.

Італійська преса дає вислів переконаню, що Конрад фон Гецендорф буде ужитий на італійськім фронті і пригадує, що Гецендорф се завзятий ворог Італії, котрий вже давнійше в спілку з бл. п. арх. Францом Фердинандом в лїтах 1908 і 1911 старав ся довести до війни з Італією і вибудував теперішні оборонні позиції на границя.

Італійські часописі припускають, що завданем Гецендорфа буде уладити рішаючу офензиву, а потішають ся тим, що се дуже трудно, бо Конрад мусить змірити ся з Кадорною.

Secolo пише: Так отже завзятий ворог Італії обіймає команду. В найважнійшім моменті війни, коли ожидаємо великих рішень, має його номінація особливше значінє.

Італійські соціялісти про мир.

ЦІРІХ. На останнім засіданю італійської палати депутованих соціяліст Кагалїкі обговорював трудности виживленя населення і заявив, що соціялісти ждуть на корисну нагоду, щоби розпочати мирову акцію.

Деп. Лябріоля заявив, що правительство в заграничній політиці мусить ліпше припоровити ся до бажань народу. В господарськім комплексі між імперіялізмом німецьким а анґлійським, не можна жадній стороні бажати повожденя, так само, як всякому імперіялізмови. Поляків не треба знов віддавати на ласку російського царя.

При розвязаню сербської квестії треба буде погодити її із справою иньших великих балканських народів. Признані мусять бути також італійські аспірації до Дальматії. Не можна похвалити признаня російських претенсій до Царгороду.

Заповіджене утвореня великої чесько-словацької держави містить в собі богато небезпек. В новій Европі мусить панувати засада зверхности народів.

Анґлія а Голяндія.

ЛЬОНДОН. Супроти твердженя голяндської преси, що Анґлія примушує голяндські кораблї наражувати ся на небезпеку, яка грозить від німецьких підводних суден, бюро Райтера довідує ся, що се твердженє є зовсім сторонниче.

По проголошеню Німеччиною борби підводними суднами без обмежень як проти держав воюючих, так і невтральних було невідкличним обовязком Анґлії протидїлати проти німецьких плянів. Німеччина признає, що хоче прогнати невтральних з моря, щоби зменшити простір кораблів, який на цілім світі є до розпорядимости задля перевозу товарів. Коли Голяндія терпить те поступованє і вдоволяєть ся млавим спротивом, то стоїть по стороні Німеччини і не може сподївати ся вглядности Анґлії.

Воєвничі Американці.

БАЗИЛЕЯ. З Льондону доносять, що у всіх більших містах Злучених Держав устроюють патріотичні походи. Улиці декоровані. Офіцирів обносять тріюмфально.

Замах на Вільзона?

ГАҐА. Бюро Райтера доносить, що вашінґтонська тайна поліція увязнила якогось Кольна, котрий візнав, що задумував виконати замах на Вільзона.

В його помешканю найдено готові бомби, котрі тої ночі мав перенести до дому Вільзона.

Несупокої на Філіпінах.

ЖЕНЕВА. Після донесеня париських дневників з Нового Йорку вибухли на Філіпінах місцеві розрухи, при чім на Манілї прийшло до бійки.

Увязнене Ірляндців в Льондоні.

БЕРНО ШВАЙЦ. З Льондону доносять, що в останніх днях увязнено там більше число Ірляндців підозрілих о те, що управляли пропаґанду проти війни.

Поліція закидає їм також, що в деяких дільницях викликували розрухи і вели аґітацію проти правительства.

Ослаблене корабельного руху.

Бюро Вольфа доносить: Після Nieuwe Rotterdamsche Courant від дня 4 с. м. до пристани в Ротердамі причалило всього 7 кораблів. В минувшім році причалило до Ротердаму 57 пароходів, а в р. 1914 на той самий час припало 197 кораблів.

Після Algemeen Handelsblad від дня 4 марта до Амстердаму заїхало тільки 5 кораблів супроти 26 кораблів в тім самім часі в році 1916.

Америка висилає на море зоружені торговельні кораблі.

ЖЕНЕВА. В найблизших 14 днях має вирушити з Нового Йорку більша скількість зоружених торговельних кораблів. Вони будуть плисти в кількох великих ґрупах. Скількість кораблів держать в тайні. Зоружуванє кораблів вже почало ся, а кермують ним американські офіцири артилерії.

Сенатор Lodge мав заявити, що інструкція дана капітанам зоружених торговельних кораблів звучить: Стріляти до кождої підводної лодки, яку стрінеть ся!

Китай супроти Німеччини.

ЛЬОНДОН. Бюро Райтера доносить: зачувати, що серед держав коаліції панує цілковита згода що до ситуації в Китаю. Держави звязані союзом, ділають солідарно і уділяють Китаєви всяких рад. Не відомо тут нічого про ноту послів держав, звязаних союзом, до Китаю однак ведуть ся переговори що до фінансової помочи, яка має бути уділена Китайцям, коли рішать ся зірвати зносини з Німеччиною. Імовірно фінансова поміч буде лежати в тім, що заплата відшкодованя за шкоди в часі повстаня боксерів буде відрочена до часу по війні, а також і митова тарифа підпаде ревізії.

Всі керуючі личности в Китаю є за зірванем зносин з Німеччиною. Є ще однак трудности технічної натури, котрі президент бажає усунути, заки згодить ся на зірване.

ЛЬОНДОН. До „Times-a“ доносять з Пекіну під датою 4. с. м.: З причини міністеріяльного пересиленя президенти обох палат парляменту прибули до президента републики і заявили йому, що він ошибочно зрозумів загальне бажанє парляменту. Роблять енерґічні заходи в справі погодженя президента з президентом міністрів.

Гроза голоду в Анґлії.

БЕРЛІН. „Voss. Ztg“ доносить з Амстердаму: Попередний анґлійський міністер торговлї Рунсіман заявив на одних зборах, що довіз до Анґлії в останнім тижни місяця лютого став так малий, що правительство мусіло заняти всі засоби середників поживи в Анґлії і додав, що заосмотрене Анґлії можна перевести тільки при помочи засобів, які є під рукою, а які кінчать ся. Фактом є, що коли довіз не буде підвисшений, анґлійський нарід буде в маю виставлений на голод.

Підводні лодки на Середземнім морі.

БЕРЛІН. Шеф адміральського штабу маринарки доносить про затоплене на Середземнім морі 8 пароходів і 7 вітрильників загальної поємности 40.000 тон.

З турецького фронту.

Фронт над Тигром. Дня 5. с. м. рано два полки анґлійської кавалерії, 6 панцирних самоходів і дві канонірки заатакували наші передні сторожі на захід від Азізе (80 клм. на полудневий схід від Багдаду). Атак віднерто, а ворог поніс тяжкі втрати. Ми полонили 1 офіцира і 33 вояків. Пополудни анґлійська піхота поновила атак. Вислід був той самий, що попередно. В ночи наші передні сторожі сповнивши своє завдане, відступили на головне становиско.

НОВИНКИ.

— Хто хоче занятн ся висланем петиций в справі манїфесту з 5. падолиста 1916 р., зволить прислати 1 кор. 6 сот. на адресу: Kanzlei der ukr. parl. Repräsentanz in Wien, VIII. Buchfeldg. 6., а дістане всі потрібні друки і поучення. Просимо всіх, що вже внесли такі петиції, щоби на сю адресу прислали повідомлене: коли, до якої власти і які петиції внесено. Пожадане було би також знати по можности, кілько підписів було на петиції. — Від канцелярії УПР.

— Бібліотека Товариства „Просвіта“ отворена для сторін кождого дня (з виїмком неділь і гр. кат. сьвят) від год. 4—6 вечером.

— З „Народної Торговлї.“. Тих Вп. членів нашого стоваришеня, котрі бажають, аби висилати тимже звіти за адм. роки 1913/14, 1914/15 і 1915/16, просимо о заподане своїх адрес, бо з огляду на великі зміни в тім згляді, будем ті звіти висилати тільки на певні нам заподані адреси. — Дирекція.

— Економічний зїзд, про який ми в своїм часі писали, відбуде ся що йно 12. марта о 9. годині рано в сали товар. ім. Лисенка при ул. Шашкевича з слідуючим дневним порядком:

1) Відбудова селянського стану і села; референти: п. Василь Струк з Відня (загальний реферат), п. Юліян Павликовський зі Львова (весняні засіви і потреби рільників під теперішню пору) і др Іван Макух зі Львова, (правні поради і вказівки для рільників);

2) Найважнійші потреби сільського населеня під теперішню пору; референти: о. Ярослав Ґоцький з Висоцька пов. Ярослав і др Теофіль Кормош з Перемишля;

3) Справа евакуованих, реф. др Роман Перфецький з Відня;

4) Справа воєнних сиріт, реф. о. Василь Лициняк зі Львова.

Зїзд має тривати один день з тим, що рано виголосить ся реферати, а по полудни відбуде ся дискусія над ними.

Запрошеня на зїзд вже розіслано. Хто би його не одержав, а котів взяти участь в зїзді, одержить запрошеня при вступі на салю.

— Передвоєнний курс принимання до гр.-кат. духовного семинаря у Львові повернув і то стараннєм о. офіціяла Білецького. Як зачувано з добре поінформованого жерела, зявив ся у Львові „вибитний“ богослов п. Л., який заопікував ся „більш менче“ ревно о. офіціял і тишком хоче впровадити його в духовний семинар. — Cui bono?

— Випродують худобу евакуованих. Рільнича секція краєвої Централї для відбудови краю в Кракові, ул. Чиста 16, викупила вже богато худоби евакуованих і викупує дальше. Платить по 3—4 кор. за 1 кґ. живої ваги. Викуплену худобу відпродує рільнича секція по пересічній ціні.

Наші рільники в середній Галичині і на Лемківщині повинні зголошувати ся о закупно худоби евакуованих. Зголошувати ся в рільничій секції в Кракові, ул. Чиста 16, устно, порученим письмом або телеґрафічно. Не забувати подати точно своє місце побуту, почту, зелізничу стацію, староство і районову команду. Худобу спроваджують до районової команди, звідки відбирають її купці. Доставу має платити купець.

Нище подаємо спис районових команд: 1) в Чесанові для повіта Чесанів; 2) в Яворові для повіта Яворів; 3) в Перемишли для повіта Перемишль і Мостиска; 4) в Самборі для повітів Самбір і Рудки; 5) в Сколю для повітів Сколє і Дрогобич; 6) в Старім Самборі для повітів Старий Самбір і Турка; 7) в Ліську для повітів Лісько і Добромиль; 8) в Ярославі для повіта Ярослав; 9) в Сяноці для повітів Сянік і Березів.

— З „Кружка земляків“ у Відни. Найближчі товариські сходини получені з відчитом Вп. проф. Віктора Левицького про „Релігійну проблему українського народу“ відбудуть ся в льокали ресторану Tischler I. Schauflerg. 6 дня 17. III. о год. 7. вечером.

— З почти. На окупованій области Албанії отворено для приватного руху ц. і к. етаповий уряд почтовий і телеґрафічний I. кляси в Джурі.

Допущено до перевозу в обороті: а) до сего уряду: карти кореспонденційні, листи, друки (ґазети) товарові прібки і надані в отвертім стані листи з поданою вартостію, б) від него: карти кореспонденційні, отверті листи, друки (ґазети), товарові прібки і листи з поданою вартостію подані в отвертім стані.

Поза як він функціонує також яко почта полева для приділених єму команд військ і заведень, тому вільно висилати до него також урядові і приват і пакети полевої почти, але тільки для сих команд військ і заведень як також осіб приватних входячих в їх склад.

Натомість замкнено з днем 31. січня 1917 р. етаповий уряд почтовий і телеґрафічний в Куля Люме (Kula Lume) в Альбанії.

— Жертволюбність Дрогобиччини на українські ціли. Справді — подивляти треба жертволюбність дрогобицького повіту, який безупинно складає „княжі“ датки на ріжнородні народні ціли, або на воєнно самаританські конечности та на жертви кривавого пиру. На днях згадувалось в нашій часописи про воєнні позички Дрогобиччан, які досягли квоти десяськох міліонів корон, як не менше про щедрі датки Українців дрогобицької землі на „Народну Оборону“, що їх на склоні року збирав в нашому повіті посол др. Кирило Трильовський.

Досїть виказано около 4.000 К, які вплинули на тую ціль — одначе нам звісно, що отся сума в одно побільшуєть ся новими грошевими посилками, які напливають на руки Вп. президента Ю. Романчука. Понадто в часі різдвяних сьвят ходили інтеліґенти колядники збирати традиційним звичаєм датки на ріжні народні ціли, які виносять в самому Бориславі у Тустановичах та в Дрогобичи около 2000 корон. А іменно: робітники - читальняники „Просвіти“ в Бориславі зібрали титулом коляди на У. С. Стрільців - інвалідів та на „волинські школи“ квоту 896 корон, — а все те завдяки рухливого й працьовитого академика п. Теодозія Бундзяка, який орґанізує бориславських нафтових робітників Українців, веде провід у місцевій читальні „Просвіта“, вчить їх драматичних пєс, збирає удили на стоваришенє „Маківка“ і т. п. З другої сторони треба із вдоволенєм сконстатувати, що наше українське робітництво нафтової полоси охоче горнеть ся до своїх національних товариств, хоч й держить ся „інтернаціоналізму“. Заколядовані гроші поділено в той спосіб: на волинські школи“ — 200 корон (які й відіслано) — на основний пресовий фонд одної часописи 200 К, а прочі 496 К призначено на фонд У. С. С. і здепоновано його на щадничій книжочці а то тому, щоб можна було дальшими збірками доповнювати призбирану квоту, а опісля передати кому слід. На ту саму ціль колядували сього року тустановицькі члени читальні „Просвіти“, а в церкві збирав в часі сьвят о. Д. Бахівський, наслідком чого зібрано 830 К 40 с., які поділено ось так: на „волинські школи“ — 100 К, на військових інвалідів 100 К, на У. С. С. також 100 К, на східно-галицьких сиріт та бідних ґімназіяльних учеників у Перемишли по 100 К, решту здепоновано на основний фонд У. С. Стрільців - інвалідів. Понадто колядували дрогобицькі ученики ґімназіяльні на тужь ціль, однак скільки призбирали гроша? — нам не відомо.

Ще з початком минувшого року післала управа громади Тустанович до заряду збірної станиці У. С. С. у Львові ухвалену буджетом підмогу для У. С. Стрільців в сумі 30.000 К, а громада Губичі 4000 К, які зложено на біжучий рахунок у „Земельному Банку“ у Львові. (Див. „Діло“ № 28). Знова „Українська Християнська Громада“ в Бориславі ухвалила для наших борців-Стрільців підпомогу 16.000 К, які здепоновано на щадничу книжочку, а понадто ухвалено: для української захоронки в Дрогобичи 500 К, на полевий шпиталь також 1200 К, на бориславську шкільну дітвору 6000 К, учителям народної школи в Бориславі одноразовий даток гонорар 4000 К, а на відбудову церкви в Перемишлі 1000. Не малу пайку зложили Українці на „Зелізного лицаря“ в Дрогобичи за часів урядованя п. старости-полковника Гужковського, про що свойого часу писалось в нашому дневнику (див. „Укр. Слово“ з дня 17. мая 1916, № 122), а яка виносила більш 50.000 К. Понадто постійно збирає в Тустановичах академик Д. Стефанюк на рідні школи, передусім на народню школу короля Данила і Бориса Грінченка у Львові, а кількох бориславців збирає в одно на „волинські школи“, долинську ґімназію то що. Не можна також мовчанкою поминути того відрадного факту, що заходами одного чоловіка поширюєть ся українська преса в Бориславщині й Тустановичах, про що найкраще знають адміністрації наших дневників й журналів, і то дійсно платних предплатнів — а не фіктивних посліплатників. Коли-ж взагалі пишемо про жертволюбність Українців дрогобицького повіту то не тому, щоб догодити личним амбіціям поодиноких патріотів ані в цілях реклями, але тому, щоб другим нашим діячам сумежніх повітів показати на прикладі скільки може зробити добра воля одиниць та скільки гроша призбирати можна у нас навіть у теперішні важкі часи загальної дорожні, коли тільки схочуть занятись збіркою датків на українські народні ціли. Vivant sequens! — (І. К—вич).

— Промислова палата повідомляє лиш в польських часописях, що до варстатів ц. і к. армії принимають ся ученики слідуючих ремесел: шевці, кравці, римарі, ковалі, слюсарі, різники, пекарі, бляхарі, столярі, боднарі, токарі зеліза, теслі, мулярі, лякерники, шклярі і механіки.

Узгляднені зістануть лише ті ученики, які в наслідок військової служби своїх управнених майстрів або з яких-небудь иньших причин позістають без праці і о скільки термінували перед тим що найменьше через пів року в одним з вимінених ремесел, а мають намір визволяти ся в тім ремеслі після промислових приписів.

Услівя принята: 1) вік від 14—17 літ, 2) фізичне уздібнене, 3) без закиду.

Винагорода: 1) вижитвлене, 2) мешкане, 3) відшкодоване за зужите убраня і обуви, 4) безплатне лічене в шпиталя найвисше до 3 місяців, 5) 36 сот. денно.

Правительство поробило вже стараня, щоб кождому ученикови відбутий час науки в правительственних заведенях вчислено до літ термінованя предвидженого законом. Визволене учеників буде відбувати ся через відповідні ремісничі стовариширеня.

Подання повинні вносити родичі (опікуни) учеників особисто, найпізнійше до 10 марта с. р. в ц. і к. етаповій стаційній команді у Львові, Валова 16.

Прилоги до подання: 1) метрика, 2) урядове потверджене дотеперішньої науки разом з поданєм причин розвязаня умови з майстром. Близших інформацій можна засягати в Команді в часі від 10—12 перед полуднем і 4—6 по полудни.

„Українське Товариство для попираня ремесла і промислу“, — Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

— Чи можна виголодити осередні державу? З огляду на плян Анґлії виголодити осередні держави, цікаво буде приглянутись числам, що відносять ся до довозу, згляднo вивозу збіжа в Німеччині і Австро-Угорщині в літах 1909 до 1915.

І так довіз пшениці, жита, ячменю, вівса і кукурудзи до тих держав виносив в тім часі разом 81.45 міліонів метричних сотнарів, а вивіз 35·12 міл. метр. сотн. Довіз перевисшав отже вивіз о 46.31 міл. метр. сотн. В сих числах не узгляднено обох иньших союзних держав, бо надвишка продукції Болгарії покриває звичайно запотребоване Туреччини.

Завдане осередних держав лежить отже в тім, щоби з причини убутку довозу з заграниці, вистарчили скількости збіжа випродуковані в краю. До тої цїли зміряють припиви, які заряджують ощаджуване засобів збіжа і контролю споживаня та зневолюють населене, що числить в обох державах 120 міліонів, до обмеженя рації хліба і муки, котра виносить в мирних часах після докладних фахових обчислень 33 і пів кґ. на особу в році. Коли розділить ся рівномірно між цїле населене убуток імпорту, майже 46 і пів міліонів метр. сотн. збіжа, випадає з того 110 ґрамів сирого продукту на день і особу.

Супроти того представляєть ся взагалі рація запотребованя так: консумція виносить пересічно на голову і день в Австро Угорщині 1150 ґрамів, а у Німеччині 1240 ґрамів всїх згаданих родів збіжа. Тому що 100 ґрамів збіжа продукуєть ся 80 ґрамів муки, а з тих знов 100 ґрамів хліба, тому числа пересічної консумції збіжа на день і голову відповідають хлібовій рації.

По потрученю недостаючої скількости імпорту у висоті 110 ґрамів збіжа на день і особу, лишаєть завсіди ще до щоденного зужитя в монархії 1040, а у Німеччині 1130 ґрамів хліба на голову.

Числячи ся однак з тим, що в часі війни чи то внаслідок непогоди, чи злих зборів, вислід продукції збіжа може спасти низше пересічної суми спожитя, правительство в інтересі покритя запотребованя війська обмежило побір муки до 280 ґрамів на день і голову, щоби уможливити перетреванє воєнних часів. Коли помимо того появляють ся трудности, передовсім по великих містах, винні сьому не тільки роздільчі інстанції, але також продуценти і консументи. Продуценти, бо задержують збіже для власних потреб понад дозволену міру, згляднo уживають його до кормленя товару, а консументи в наслідок неузасадненого укриваня і хованя засобів.

Осередні держави навіть відосібнені і замкнені від довозу, можуть отже удержати ся з власної продукції збіжа. Виходить се також з слідуючого зіставленя: Найгірші збори в кождім із згаданих артикулів виносили в добі 1900 до 1914 в Австро Угорщині 154,5, в Німеччині 201.3 міл. метр. сотн;, або разом 365.8 міл. метр. сотн. Приймім навіть, що в обох державах збори пшениці, жита, ячменю, вівса і кукурудзи так дуже не допишуть, що в кождім роді рівночасно покаже ся найгірший вислід, полишаєть ся все ще до диспозиції 355.8 міл. метр. сотн. збіжа. В Австрії випадає з того на особу 2.9 метр. сотн. річно, або майже 800 ґрамів денно, а в Німеччині 3 метр. сотн. річно або 833 ґрамів денно, в обох отже державах більше, чим три рази стільки, як установлена в часі війни рація у висоті 280 ґрамів.

Слід ще узглядити, що рівночасний неврожай всіх згаданих артикулів в практиці виключений.

Так пр. при слабих загальних зборах з р. 1915 кукурудза вдала ся добре, а в р. 1916 були вислїди зборів пшениці і вівса зовсім вдоволяючі.

— Памяти поляглих. Заходом „Комісії при Ак. Громаді для звеличеня памяти Поляглих“ відбудуть ся в салі тов. Бесіда відчити:

11. III. Др. Я. Гординського н. з.: Із культурних переживань Галичан в 60 роках і 18. III. Пр. Др. Ст. Томашівського п. з. „Історична традиція в національнім житю“. Початок о годині 4 по пол. Вступ 30 сот. Дохід призначений на ціли Комісії для звеличеня Поляглих Товаришів.

Приказ до відходячих у поле Січових Стрільців.

Стрільці!

І знов, мов той вічно відроджуючий ся фенікс, виходять відрожені Ваші стяги у бій кровавий з відвічним ворогом України!

І знов отвираєсь перед Вами молоді товариші дорога кровавого шляху, тяжких воєнних трудів, завзятих боїв, кровавих жертв, лицарської слави!

Вперед товариші!

Дух лицарів, що лягли буйними своїми головами на карпатських верхах, над водами Золотої Липи і Стрипи, на рівнинах рідного Поділя, хай буде з Вами!

Лицарські подвиги Ваших товаришів і попередників під Верецками, на Ужоцькім провалі, на Бескиді, під Болеховом, Стриєм, Дрогобичем, на Маківці, під Галичем, Бернадівкою, Бурканевом, Соколовом, що воскресили славу українського жовніра, що лавровим вінцем украсили Січове Військо кїм моїм проводом — хай знайдуть гідних у Вас спадкоємців.

Стрільці!

У бій святий відходите!

У бій святий за волю України — за волю українського народа!

Хай з жертв Ваших і жертв нашого народа вилуєсь воля України!

Гаразд!

Гринько Коссак в. р.

Отаман Українського Січового Війська.

Бібліографія.

Наша школа: Ч. 1—2. Зміст зшитка: Подяка Його Цісарсько Королівського Апостольського Величества до „Учительської Громади“ за зложені висказ и жалоби з нагоди смерти Його Величества Цісаря Франца Йосифа І. — Денис Коренець: Цісар Франц Йосиф Юрій Рудницький: Бібліотека для молодіжи. Володимир Дикий: Лектура Вергілієвої Енеїди. Др. Роман Ілевич: Сто літ порівнального язикознавства. Др. Микола Чайківський: Укладане рівнань третього степеня з вимірними розвязками. Бібліографія (Рецензії і справоздання). З діяльности Головного Виділу. Від Редакції.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 9. марта 1917.

Нині: 9. марта гр.-кат. † П. о. г. Ів. К., римо-кат. Францішки.

Завтра: 10. марта гр.-кат. Тарасія, римо-кат. 40 муч.

○ Читальня Просвіти городецького передмістя має честь запросити львівську українську громаду на Богослуження, котре відбудеть ся в неділю 11. марта с. р. о годині ½12 в полудне в сьвятоюрській церкві перед іконою Матери Божої на інтенцію здоровля і щасливого скорого повороту нашого великого Добродія і почесного Члена Читальні, незабутого Мученика і Князя церкви Митрополита гр. Андрея Шептицького.

○ В суботу, дня 10. III. 1917 о год. 5 вечером відбудесь в льокали „Акад. Громади“ дискусийний вечір: „На студентські теми“. Дискусію заінціює П. Т. Федорців. Гостям раді.

○ Подає ся до відома, що урядові години Тов-а „Акад. Громада“ є що дня від 11 до 12 і від 5—6. В неділю від 11—12. — Виділ.

○ На школу ім. Б. Грінченка зложили: Вч. О. Декен Городецький з Вербиловець 30 К. О. Махайло Кіт з Каменя (Коляда) 30 К. Вч. о. Совіт. Волод. Коновалець з Малехова 20 К. Вч. о. Иоахим Федюк зі Студінки 10 К. Вч. о. Віктор Сиротинський з Камінки Волоскої 50 К. Вп. Амброзий Березовський через п. Пшепіорського 10 К. нп. Ромко і Юрко Боярські з Партач 10 К. Вп. Емілія Шарасевич 5 К з Оглоднив. Вп. Дмитро Медиаський зі Львова 4 К. Вп. Іван Гещів уряд. зеліз. у Львові 5 К. — Разом 174 К.

За сї щедрі дари в імени дітвори шкільної і їх родичів складаю ласкавим жертводавцям сим прилюдно сердечну подяку. М. Сіяк. Адрес: Управа школи ім. Б. Грінченка на Городецькім ч. 95 або Грунвальдзка ч 4 у Львові.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 8 марта 1917

На східнім фронті:

В Карпатах лісних на північний захід від Татарського проваду прогнано неприятеля з одного узгіря.

На Волині сутички на терені перед нашими становищами і скріплена арматна борба.

На Італійськім фронті:

Загалом боєва діяльність мала. Стежі н. к. гонведів ч. 32 привели з італійського становища на захід від Костаневіца 15 бранців.

На південно-східним фронті:

Не було зміни.

Заступник шефа Генерального штабу: фельдмаршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті:

Лише в Шампанії нагальний арматний огонь, на иньших фронтах при мрачнім воздусі і сніговії загальний спокій.

З вивідних вигрів між ріками Сом а Оас, приведено 17 Англійців і Французів і кілька скорострілів.

На східнім фронті:

Не було важної боєвої діяльности. Між Вілейкою а Молодечном спричинено бомбою виколієнє російського поїзду.

Македонський фронт:

На північ від озера Дейран сутички передних сторожий.

Перший генеральний кватирмайстер Людендорф

Надіслане.

За сю рубрику редакция не відповідає.

Дентистичне заведене

Д-ра Олександра Барвінського

при ул. Сикстуській ч. 17.

Виймовае зуби без болю і пльомбовае.

Штучні зуби в каучуку, золоті і платині.

Пацієнтів з провінції залатоджусь ся в найкоротшім часї.

Оголошеня.

Бухгальтер теоретично і практично в ділі бухгальтерії образований бюровий урядник знайде в нашій головній управі заняте. Письменні зголошеня з свідоцтвами приймаємо до 15. марта. 1—3

Дирекція „Народної Торговлі“.

Пошукую брата свого Грицька Мацька з села Лішанці повіт Заліщики. Хтоб знав, де він перебуває, зволить ласкаво донести на адресу: Joseph Maćko in Berndorf N. Ö. beim Bauer Haus. 1—3з.

Пошукуєть ся інтелігентної женщини Українки до заряду домом. Зголошеня на адресу: Иосифа Звонок, Львів, Супінського 16.

Ученик з укінченою ІІ. кл гімн. в вїці 14 літ, потрібний до фірми І. Борис Перемишль. Торговля фарб, лякєрів, світла і насіня. 5—6 з.

Бандажі на пропуклини (брух) пупця, живота, пахвини і верха (мошни) та черевні опаски і шнурівки для пань. Підопаски місячні для пань. Бандажі проти опадання матиці. Бандажі на жиляки ніг. М. Л. Полячек, Самбір 25. Цінники даром. 3—5 з.

„СВІТ“

Ілюстрований двотижневник для українських родин.

Виходить 1-го і 15-го кождого місяця, обемом 16—32 сторін друку.

ПРИ СПІВУЧАСТИ КРАЩИХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ І АРТИСТІВ.

Усї цїлорічні передплатники одержуть чотири книжкові премії-додатки.

З 2. ч. „Світа“ розсилаєть ся, як перша квартальна премія книжка Д. Лукіяновича — „Під свій прапор“. 3—5

Передплата виносить в Австрії:

Річно 16 К, піврічно 8 К. поодиноке число 80 сот. В Німеччині та на окупованих теріторіях та сама ціна в марках, згідно в рублях.

Усї грошеві посилки та письма до Редакції, просимо слати на адресу Ред. і Адмін.: Львів — Куркова ч. 11.

Руська Щадниця

в Перемишлі

улиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових і опроцентовує їх на 4% починаючи вже від слідуючого дня по дни зложення аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекция Щадниці на жадане безплатно доставчає, і в філїях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, в на ескопт векслів. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро. Посередничить у виєднуваню позичок в Гал. Воєнім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких информаций і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов., щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділь і руських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпечу.

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас українсько-німецький

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-те видане). Ціна 1 К 40 сот., з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот., 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу: А. ОКПИШ, Львів ул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителів уділяючих початків німецької мови як також учеників і приготовляючих ся до вступних іспитів.

Великий український співаник

Наша дума

Зладив Антін Ганяк.

(Друге видане, справлене і побільшене).

182 пісень 200 коломийок

Пісні получені на шість груп:

І. Патріотичні і політичні (21 пісень).
ІІ. Історичні (19 пісень).
ІІІ. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (5 пісні), д) побутові (18 пісень).
ІV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
V. Любовні (64 пісні).
VІ. Коломийки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна віньєта, виготовлена арт. малярем Бутманюком а на першу сторону образець „Від Б. Хмельницького до Києва“ (відбитка звісного великого кольорованого образа арт. маляра М. Івасюка) та кромі сього при початку і при кінци кождої групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума“ К 2·80 (оправлений в полотно К 4·50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями і іменно: часть перша п. з.

Наша Слава

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі. Співаник

Наша Слава коштує К 1·40

част друга п. з.

„Наша пісня“

містить пісні любовні і коломийки. Співаник „Наша пісня“ коштує К 1·40.

Хто не може набути великого співаника „Наша дума“ за К 2·80 нехай замовить собі співаник „Наша Слава“ або співаник „Наша пісня“ за К 1·40.

На звичайну пересилку почтову треба додати 30 сот. а на поручену 55 сот. Замвлення і рівночасно гроші треба висилати під адресою: Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок 10.

При полагоджуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відвічає за ред. … Осип Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 12.